

Avuy continuem en lo folletí la publicació de l'interessant drama,

LOS DOS SARGENTOS FRANCESES

que acabarà en un de 'ls números propvinents.

Dos aucells ab un sol tret

¡Quin honor per' mí, senyors!
Honor ab H ¡ey!

No 's pensiu com aquell de la comedia *Las francesillas*, que la H hi falta y n' hi encenen una á 'l costat per ordre de l' arcalde.

Lo mèu honor és ab tots los ets y uts... y haches.

Y 'l dech *nada menos* que á dos periodistas de upa; un d' ells modernista, l' altre autimodernista.

Són D. Santiago Rusiñol y P. de l' O.

A 'ls dos he de contestar.

A 'l primer per mon compte, á 'l segón per encàrech.

Y com tots dos són importants y per poch que digui á cada bu hi haurá bastanta tela... y ben tallada, potser de 'l tot ne resulti un article.

Per lo qual juntament—com deya un antích amfch mèu de Mataró—'l bon company P. de R., ab la venia de nostre director m' ha cedit en aquet número lo lloch de preferencia, aixó és, lo de l' article de fondo.

Ve'ls hi aquí perque avuy pujo de grau y ve'ls hi aquí la causa de 'l honor que 'm cab.

Comensem pe 'l Sr. Rusiñol sobre d' aquella rutina.

Ell digné textualment y ho repeteix en l' article que acaba de dedicarme en *Lo Somatent*; que «el certamen coral que tingué lloch á Tarragona **ab tots 'ls detalls típics**, ab tot el desenllás de crits y cops de pedra, fou una verdadera batalla.»

Si aixó no diu clar que 'ls crits y cops de pedra són detalls típics de 'ls certámens corals, y sí algú m' fa compèndrer que significa un' altra cosa.....

tornaré á anar á estudi á apèndrer de llejir; pero si diu lo que diu, ja cal que 'l Sr. Rusiñol torni á estudi á apèndrer d' escriurer.

A no sèr que 'ls modernistas quant llejeixen entenguin lò contrari de lo que hi ha escrit, que tot podria ser, ja que així ho fan respecte á llejir música, segons va quedar demostrat en lo famós certamen de Tarragona (aixó sí que diu *de Tarragona*), alterant lo temps de la partitura de *Los pescadors*.

També, puig van alterar la música, podían alterar la lletra de 'l titul y dirne *pecadors*, tota vegada que un *peccat* artístich van comètrer esmenant la plana á l' ilustre Clavé.

Tan modernista hauria estat una cosa com altra.

Per lo demés, 'l dir «detalls típics» tal com ho escrigué 'l Sr. Rusiñol, és dir que aquells dits detalls són típics de 'ls certámens y que no van deixar de observarse en lo de Tarragona. De tal manera és així, que per' dir lò que ara vól haver dit l' articulista, de que aquells detalls de crits y cops de pedra foren sol exclusius de 'l certamen en qüestió, havia de emplear qualsevol terme á excepció de la paraula *típic*.

Siga com vulga, 'l mèu quèet, encara que fòs fèt ab pólvora mullada, ha bastat per' fèr saltar una rectificació d' estil modernista á 'l Sr. Rusiñol, y podem estar satisfets tots.

Respecte á 'ls pendons, si troba rutinaris los de 'ls coros que 'ls portan faltats de inventiva y ab pobresa d' estil, d' aquets mals adoleix també la bandera de «Catalunya nova» que sembla una de las antigas banderas de 'ls gremis que encara 's veuhen á la professó de Corpus. No faltaria sino que 'ls coristas portessin ventalls vorejats ab paper de plata: ¿Vól res mes propi de la rutina que semblant bandera?

Prou, perque 'l Sr. Rusiñol no apaga cap mes de 'ls mèas focs, y com no tracto de molestarlo personalmente y 'm consta qu' és home de totas prendas y bon catalanista encara que dominat per idees extranyas, acabaré á aquí, felicitantlo per las manifestacions que fa en pró de 'ls *honrats fills de 'l treball*, á 'ls que may ha adulat Lo Teatro Catalá.

Ara'm toca dirijir quatre mots de lletra á l'senyor P. de l' O. que és aucell que s' pert de vista y que refila tan be com sab desde'l cap de mont de *La Esquella de la Torratxa*, encara que no sempre refila be.

Ell prou va incitar á dos redactors de aquet setmanari á que aclarissen lò que hi ha de cert en l' assumpto Verdagner.

Prou va demanar llum, posat á la altura de *La Esquella*. Aquells prou van donarne per medi de un comunicat mes clar que la electricitat de ls carrers de Fernando y de Jaume I; pero á l' bon P. de l' O. que ab l' esquellot ne demanaba, li devia cegar la vista tanta llum, fins á l' punt de privarli de véuer una part de aquell comunicat.

Així és de pensar, perque n' inserta la meytat que li convè per girar la truyta y mirar si amaga la part cremada.

¿No demanaba claror? Donchs ¿per qué no deixa sortir á l' mitj de ls esquellots tota la que surt com de un fanal de locomotora, de l' escrit de mos companys? ¿Cóm és que solament posa una part d' ell? ¿A qué vè ocultar que ls mèns amichs van anar á parlar ab mossen Verdagner pèr haverlos aquet demanat una entrevista?

Las cosas, Sr. P. de l' O. ó ferlas be ó no ferlas. Podent caminar be no vulga anar á peu coix si no vól deixar véuer de quin peu coixeja.

Vinga á las planas de *La Esquella* íntegro l' comunicat, y ningú ferá ja cás de mossen Cinto, ni vostè mateix, ni ls que l' alentan pe'l camí de l' infortuni y de l' escándol.

Pero publicantlo sencer, no hi cabrían comentaris de periodista de pá sucut ab oli ó de carrerò, ni arguments de pirotécnic de tercera classe.

Consti que mos amichs, accedint á prechs del' autor de *Flors de l' Calvari*, van visitar-lo expontaneament; això és, no enviats ni excitats per ningú, sino per sa plana y omnímoda voluntat; que no se las van donar de bisbes á l' dirli que se li tornaria l' permís de la missa, y que la suposició que fa creyentlos moguts per cap-padres, és tan gratuita com la de las somniadas persecucions de marras.

Tals acadits són propis de qui fos realment *llus ó llubarro* y jo tinch á l' Sr. P. de l' O. per aucell que s' pert de vista, com ja he dit.

Ningú de tots los que s' interessen pèr mossen Verdagner, tèn de ferne res que visqui ab certas companyias y allá ahont vulgui, ni de assumptos personals de ell; ab lo qual queda dit que tampoch n' han de fèr res *La Esquella*, ni *La Publicidad*, ni ls pochs periódichs que s' aprofitan de una persona desventurada per atacar á qui volen ferir sense arribarhi.

¿Qué ha fet P. de l' O. per consolar á mossen Cinto? En lloch de calmarlo, l' excita á persistir en una situació que l' perjudica.

Ell ó algú de ls que s' dihen sos defensors ¿s' han prés la pena de estudiar l' assumpto ab verdader coneixement de causa? ¿Negará ningú que hi ha qui ha pagat per mossen Cinto deutes quantiosos? ¿Y no és això mellor proba de estimació, que tots los esquellots de setmanari ó la concessió de columnas de diari que no publica anuncis de la Trastatlántica... ni comunicats de rectificació?

En cambi, ls dos redactors de LO TEATRO CATALA, avans de formar concepte s' han enterat molt be; han vist documents; han comprovat fets y s' han acostat

á l' capellá parlarli ab la má á l' cor y ab lo mes gran desinterés, á fi d' apartarlo de lò que causa sa desdita, y per lograr que aixís com ha sigut un exemple de virtuts cristianas (ha sigut, ho diu *La Esquella*: no diu si encara ho és), segueixi sentho també d' aquí en avant.

Pèr acabar, deixi's *La Esquella* de llubarros y peixos grossos, qu' això es cosa de gent de mar y no de periodistas y capellans; y si vól lo bè de l' pobre sacerdot y gran poeta, reflexioni y veji qué és mes noble, entre buscarli tranquilitat com han fet y fan mos amichs y companys de Redacció, ó l' alentar-lo per la via de la desesperació y de l' desprestigi.

Tribi, y miri se li agrada aquet ramillete que de encàrrech li ha dedicat

LO POLVORISTA.

Esirenos catalans

Principal.—*Deliri de grandesas*, comedia en tres actes y en prosa, original de D. JOSEPH M.ª AUSSONA.

Aquet nom és desconegut entre ls escriptors catalans. Això ns fa pensar que ab lo d' Aussona s' encubreix lo verdader nom de l' autor que per primera vegada s' ha aplaudit en las taulas.

Deliri de grandesas, obra estrenada dissapte, tot y sent la primera producció dramática de son autor, no deixa de tenir situacions altament dramáticas, de bona qualitat y excelent efecte, com són la escena final de l' segon acte y la en que mare y filla sols apunten lo presentiment de sa desgracia.

La idea cardinal de l' autor de *Deliri de grandesas*, titul que l' justifican la majoria de ls personatjes que hi prenen part, és fuetejar aquesta mortal malaltia que paulatinament, avuy una entranya, demá un membre, va cangrenant lo cos de la incrédula societat moderna.

Verdader *deliri de grandesas* sofreix la classe elevada á l' fèr ostentació de sas riquesas esquitxant de fanch lo modest traje de l' treballador á l' pás de sos brunyits cotxes: *deliri de grandesas* pateix lo menestral que volent demostrar mes de lo que té, figura dintre una societat que no li pertoca y que porta una atmósfera asfixiant, se sacrifica esterilment en donar un barnís á sa posició que tart ó dejorn l' ha de portar á la desesperació ó á la deshonra; *deliri de grandesas* pateix també la classe treballadora actuant de rich, ab sos vicis, sos costums llicenciosos, olvidant per complert la base sobre la qual té de girar l' desenvolvement de sa existencia.

La idea está ben apuntada; l' assumpto s' presta á una bonica comedia, exposant lo mal y senyalant lo remey; pero l' Sr. Aussona titubeja, ducta, no entra resolt en lo camp de l' aplicació de ls antidotos per contrarrestá ls efectes de ls actius venenos que matan descomponent la familia y la societat. Aixó fá resulti tota ella lánguida y en algunas escenas pesada, que tinguin sos personatjes algunas vegadas poch justificada sa entrada en escena y poca solidés las ratllas de sa fesomia moral.

No obstant, lo públich que assistí á l' estreno, sentí de veras la nota sentimental nascuda de l' foch sagrat d' una esposa y mare que en mitj de l' desfet temporal de sas tribulacions, no olvida jamay los debers de l' una y l' altre, mantenintse sempre dintre l' terreno marcat per las fitas de la més extremada honradés.

La execució un poch insegura en la nit de l' estreno; en las sucesivas nits ha millorat.

Cada vespre va augmentant la concurrencia á las funcions que la companyia de l' Sr. Tutau dona en aquest teatro, veyents hi familias distingidas de nostra societat. ROMEO.

Romea.—*La cosina de la Lola*, juguete comich en un acte, de D. FRANCISCO X. GODO.

Acreditat está com autor lo Sr. Godo: tothom sab que sas produccions son ben escrites, demostrant en totas sas obras qualitats y talent.

Donchs aqueixas mateixas circunstancias avaloran la nova obra que acaba de presentar y qual representació s' ha agut. Molt bé quig *La cosina de la Lola* es enginyosa y conté molts xistes; fins ne té massa, perque n' hi ha

algún que no falta qui opina que s' hauria de treurer per no donar lloch á mala interpretació.

Aquesta pessa va agradar, y l' autor, junt ab los artistes, foren aplaudits, sent cridat á las taulas ahont se presentá á l' final de la obra.—Jo.

Revisia teatral

Circo Barcelonés.—Tant lo primer galán Sr. Fages, com la Sra. Tarès, y 'ls Srs. Molgosa, Ferrer, Marcet, Capdevila, etc., son dignes de 'ls aplausos que 'ls tributa la concurrencia, més numerosa cada dia. En *Juana de Arco* y *Los Miserables* s' han renovat las manifestacions de simpatia que la aplaudida dama Sra. Tarès y l' Sr. Fages s' han conquistat ab son estudi en aquet teatro.

La companyia mímica Adams contribueix á que 'l públich surt sempre content de 'ls espectacles.

¿Los que deyan que 'l *Circo* era mort han de convenir en que ha ressucitat com nova Fenix.—H.

Romea.—La primera pessa en que ha prèns part lo Sr. Bonaplata com á graciós, ha estat *Un barret de pega*, havent anat bé y agradanthi tant ell com las Sras. Pallardó y Guitart y l' Sr. Fuentes.

Eldorado.—La úniva novedat presentada ha sigut l' estreno de *El si natural*, sarsuela en un acte, lletra de Jackson Veyan y música de Chapí.

Lo públich la rebé indiferent per lò mansa que resulta la trama y l' desenvollop.

Lo músich, l' eminent mestre Chapí, no ha tingut lo acert d' altrás obras que li han donat justa fama y gloria. Es de lo més fluix que li hem sentit.

La execució, passable.—F.

Granvía.—La obra de aparato *Trafalgar* ha estat lo atractiu darrer. Es de molt efecte, de aparato y de las que omplan dos cosas: lo cartell y la platea y galerias.

La empresa mereix aplauso y també 'n mereix la companyia que s' esforça n eagradar á 'ls espectadors, y ho logra.

SONET

AB CONSONANT FORSAT

Te vejí fá molt temps per primer dia
y un jorn sigué per ma ànima de festa,
omplintme 'l teu amor á gom la testa,
quant l' haverte aborrit molt més valdria.

'M vas dá 'l sí, y fòu t' aymar ma guia;
mes aviat ta il·lusió ja va estar llesta,
y desd' aquell moment, tan sols me resta
plorar y malehi' á qui en donas fia.

Ja fá molts anys qu' aquesta pena amarga
á ma ànima sofrir fá ma fortuna,
y quant te vól odiar mon cor delira,

y encara que ma creu és ja tan llarga
y no espero de tu mudansa alguna,
ma ànima encara ab ton recort sospira.

MANUEL DEL ALISAL.

Secció de Montepíos

Montepío Catalá.—Presidencia.—Habiéndose inscrito á la Sección de casos de muerte, establecida por *La Unión defensora del Socorro mutuo*, la mayor parte de señores y señoras asociados, se ruega á los restantes que si desean pertenecer á dicha Sección con objeto de legar 500 pesetas con deducción del diez por ciento al Ayuntamiento de Madrid

quen en el domicilio de este Montepío, sito en el piso 4.º de la casa núm. 112 de la calle de Muntaner, para entregar las papeletas correspondientes dentro del corriente mes.

Barcelona 7 de Octubre de 1897.—*El Presidente*, José M.ª Pous.

Dimars va anar á la reunió de *La Unión defensora del Socorro mutuo* una concurrencia, si be no numerosa, en cambi entusiasta per la causa de las germandats.

Los presents escoltaren ab gust lo desenvollop que, gracias á Dèu, va adquirint aquesta naixent associació general, y van ferse càrrech de que s' estudian novas formas d' ampliar l' auxili germanívol; á qual efecte s' estudia un projecte per socórrer á las parteras, com se fá en Fransa ab magnífichs resultats, lograntse salvar la vida á gran número de criaturas que morían á poch de haver nascut.

No duptem que semblant innovació será un nou element per engrandir *La Unión*, augmentant los associats que avuy per avuy són ja molts, y serán més si 'ls andadors ajudan á que aumenti 'l numero, procedint á favor de aqueixa societat que, aixamplant la esfera de 'l socorro fraternal, ha de proporcionarlos á ells, primer que á ningú, majors ventatjas.

La germandat *El Progreso Nacional*, en son periódich de Septiembre últim, ha publicat una relació de 'ls malalts que ha tingut en la provincia de Barcelona y las cantidades que han cobrat los interessats.

Está molt bé; pero, á parer de alguns associats (y creyem que no van malament), estaria millor que hi hagués las fetxas de 'ls pagos, perque tal com s' ha insertat, no se sab si aquets malalts corresponen á un any ó á un sigle.

Vejí's l' extracto:

Alella.	20	malalts.
Avinyó.	6	»
Avinyonet.	25	»
Arenys de Mar.	9	»
Arenys de Munt.	17	»
Begas.	17	»
Badalona.	15	»
Barcelona.	53	»
Castellbisbal.	7	»
Colonia Puig, de Montserrat.	12	»
Cervelló.	19	»
Castelló de la Marca.	23	»
Calella.	4	»
Cardona.	83	»
Castelltersol.	30	»
Castellet.	4	»
Canet de Mar.	78	»
Esparraguera.	39	»
Estany.	2	»
Fontrubi.	20	»
Gracia.	20	»
Granera.	19	»
Gallifa.	5	»
Igualada.	129	»
Jorba.	24	»
Las Cabanyas.	13	»
Laverní.	10	»
Las Cortes.	11	»
La Palma.	13	»
La Llauma.	10	»
La Roca.	1	»
La Granada.	74	»
Llinás.	22	»
Montbuy.	8	»
Masnou.	129	»
		971 malalts.

Ja són malalts. Convendria dir las fetxas de las malalties.

Una particularitat: no hi há cap mort.

Los metjes van tenir sort y talent.

¡Quinas anomalías pasan de vegadas! Aixó fá exclamar la resolució que s' acaba de pèndrer pe 'l Sr. Delegat d' Hisenda de la provincia.

Recordará 'l lector que á últims de l' any passat vam publicar una exposició dirigida á 'l Ministre d' Hisenda per una associació de auxili mutuo á fi de que á 'ls mon-

tepos no se 'ls obligui á usar paper sellat ni timbre de cap mena en tota sa documentació, segons així ho mana la llei.

Donchs be, en lloch de resoldrer lo Ministre sobre aquets extrems, lo Sr. Delegat d'aquesta provincia, de conformitat ab lo informat per la Administració y la Companyia arrendataria de Tabacos, s'ha servit desestimar la pretensió de aquella associació per no trobarse compresa—segons diu—en l'art. 180 de la Llei vigent de l' Timbre.

Si aqueix Sr. Delegat se digués Blay, ara vindria be allò de *lo dijo Blas? punto redondo*.

Pero com no se'n diu y la llei dona medis y está clara, ara és la ocasió de valerse de un de 'ls recursos de la mateixa, y mentres per un cantó s'pòt dir á 'l Delegat que no s'fiqui en camisas de onze varas perque la resolució no ha de dictarla éll sino 'l Ministre, per altra's podrà presentar la documentació sense timbre fins y á tant que s'hagi resolt en definitiva lo que correspon... y ja s' veurá si hi haurá diversitat de criteri ab la Delegació Provincial.

Aqueixa qüestió de 'l timbre és molt y molt important á 'ls montepios. Vajin ab cuydado, que 'ls convè.

Reunions particulars

CENTRE REPUBLICA DE LA DRETA DE L' EN-SANXE.—Ab una concurrencia numerosa y escullida, va celebrarse 'l passat diumenje una vetllada literari-musical, en la que tinguerem ocasió d'admirar las condiciones artisticas de las simpáticas Srtas Emilia y Julia Mumbardó, y de 'ls Srs. Ballaresca, Puigbó y Puig.

Lo llorejat poeta D. Salvador Carrera va recitar de un modo magistral tres de las sevas poesias *Suspiros, A mi madre y A la patria*, que sigueren estrepitosament aplaudidas.

També llegiren poesias los coneguts escriptors catalans Jep de Jespus, Comas, Mayet, Rossell y Bonavia.

La concurrencia va quedar completament satisfeta de la vetllada y... fins á un' altra.—P.

Saló de descans

Henry Chivot, coautor de la lletra de la celebrada opereta *La Mascota*, ha mort fá pochs dias á la edat de 65 anys.

—L'aplaudit primer actor D. Francisco Fuentes ha escrit en andalus lo monólech *Simplicitá*, obreta que 'ns va fèr conèixer lo gran Novelli en llenguatge napolità.

Lo Sr. Fuentes mateix representarà 'l monólech probablement á Valencia, ahont la companyia de D. Antón Vico anirà ha treballar després de donar un curt numero de funcions en los teatros de San Feliu de Guixols, Girona y Figueras.

—Próximament en nostre teatro Principal tindrà lloch l'estreno de una obra de verdadera sensació. S' titula *El audaz D. Juan Tenorio*, y la acció tota, passa en los intermedis de 'l celebrat *Tenerio* de Zorrilla.

Podem adelantar ab tota seguritat á nostres lectors, que l' obra está bellament versificada.

—En lo teatro Circo de Parish (Madrid), ha debutat nostre paysá 'l tenor D. Jaume Casañas, ab l' ópera en tres actes *Marina*.

L' éxit que ha obtingut lo Sr. Casañas ha sigut d' aquells que fan época en los anys de 'l teatro. Tota la prensa madrilenya dedica grans elogis á l' artista, enaltint ab frases de verdadera admiració, la riqueza de la veu y bon estudi á l' enmotllarla en las situaciones, fent brillar aixis los mellors passatjes de l' ópera.

Molt nos complau lo triunfo de 'l Sr. Casañas, puig ab ell s' acredita que 'ls provincianos, com nos diuen los de 'l poble de Madrid, contan ab elements artisticchs de verdadera valua.

—La companyia dramática que dirigeix D. Miquel Cepillo, y que próximament actuará en lo teatro de Novedades, se compón de 'ls artistas següents:

D.ª Ramona Valdibia, María Hurtado, Elisa Bardo; Antonia Colom y Joaquina Mare.—D. Miquel Cepillo; Miquel Muñoz; Joan Colom; Manel Rodríguez, Josep

Portes; Joseph Rausell; Ricardo Simó (pare y fill); Joseph Gil; Angel Blasco y Pere Neira.

—Segueix creixent en éxit lo juguèt cómic de 'l senyor Millá, que porta per títol *Lo ninot de mollas*, obreta en que hi figuran sols tres personatjes (una dama y dos actors).

—Lo número darrer de *La Veu de 'l Montserrat* dona compte de que 'l Circul literari de Vich, s' ocupa en procurar la erecció de un monument á D. Mariano Aguiló, accedint a'l contingut de una carta dirigida pe'l canonge D. Jaume Collell al Sr. Bisbe de Vich.

Es una idea que ha de merèixer l' aplauso de tots los bons catalans.

—Dos nous periodichs nos han visitat aquesta setmana. Los títols son: *Gaceta de los Tribunales* y *La Defensa*. Lo primer es de aquesta capital: lo segon surt á Vigo. Gracias y rebrán lo cambi corresponent.

Toalla FRINÈ

SERVLETTE FRINE

Son ús hermojeja 'l rostre, absorveix la grassa del cutis, treu las arrugas, contrau 'l poro de la epidermis y evita las tacas, borro y erupcions de la pell.

Rejoveneix y es un tresor per conservar la dentadura neta, forta y esmaltada desapareixent ab son ús lo sarro y l' escorbut.

Se ven en totas las perfumerías

ARCHIVO LÍRICO-DRAMATICO Y COPISTERÍA DE

Francisco Pérez Pol

SE PROPORCIONAN ACTRICES Y ACTORES

Calle de Roig, núm. 24, entresuelo.—BARCELONA

ARXIU Y COPISTERIA

de vers y música

Joseph Bonnin

PUNTUALITAT Y ESMERO EN SERVIR

— Passatge de Madoz, núm. 5, 2.ª —

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

JUAN AYÑÉ

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

SSSSSS Especialidad en pianos de alquiler. SSSSSS
Guitarras desde 5 pesetas.

À CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un sommier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa de noche con mármol, una mesa de comedor, seis sillas idem, un elegante espejo y perchas.

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio, á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena Juegos de lavabo Viena mármol á 24, y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde Asalto, 25

Imp. Pujol y C.^a - Tallers, 45.—Barcelona